Jerzy Waszkiewicz (1931–2016)

Z żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość, że 13 kwietnia 2016 roku zmarł nasz długoletni kolega i przyjaciel, mgr Jerzy Waszkiewicz. Zmarły całe swoje życie zawodowe związał z muzealnictwem, przez wiele lat pracował w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa i Muzeum Okręgowym w Sandomierzu.

Jerzy Waszkiewicz był jednym z ostatnich jeszcze żyjących członków pierwszego zespołu pracowników Muzeum, którzy pod kierownictwem dyrektora Jerzego Dobrzyckiego tworzyli zręby naszej instytucji.

Swoje losy z Krakowem związał od wczesnych lat młodości. Jego miejscem rodzinnym były Książnice Wielkie w powiecie pińczowskim. Urodził się tam 1 stycznia 1931 roku. Pogodne dzieciństwo rychło przerwała mu wojna i lata okupacji niemieckiej. Sześć klas szkoły podstawowej, a następnie kurs pierwszych klas gimnazjalnych odbył w rodzinnych Książnicach Wielkich jako uczestnik tajnych kompletów. W 1946 roku, po złożeniu w Gimnazjum i Liceum im. Adama Mickiewicza w Książnicach Wielkich egzaminu z zakresu czteroletniego gimnazjum, przeniósł się do Krakowa, gdzie kontynuował naukę w I Liceum im. Bartłomieja Nowodworskiego. Tam też 15 maja 1948 roku złożył egzamin maturalny, uzyskując świadectwo dojrzałości. Mimo trudnej sytuacji materialnej zdecydował się kontynuować naukę. W roku akademickim 1948/1949 wpisał się w poczet studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego na kierunku historia. Przez dwa lata łączył studia z pracą w Banku Inwestycyjnym w Krakowie. W czasie studiów uczestniczył w pracach zespołu badawczego, kierowanego przez prof. Jana Dąbrowskiego, „Studia nad wielką własnością w Małopolsce XV wieku". Studia ukończył w 1952 roku, uzyskując stopień magistra filozofii, na podstawie pracy pisanej pod kierownictwem prof. Jana Dąbrowskiego „Monografia wsi Książnice Wielkie", a obronionej 15 października 1952 roku. Dobra opinia, którą cieszył się jako student, oraz starania dyrekcji Muzeum sprawiły, że udało mu się – z pominięciem wymaganego w owych czasach skierowania do pracy – uzyskać 15 stycznia 1953 roku zatrudnienie w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa w charakterze instruktora oświatowego. Od tej chwili na 25 lat Jego losy związały się z naszym Muzeum.

Tutaj przeszedł przez wszystkie szczeble kariery zawodowej, od asystenta po kustosza. Potrzeby organizacyjne Muzeum, ale przede wszystkim Jego zdolności przywódcze sprawiły, że powierzano mu organizację i kierownictwo coraz to nowych, powstających w miarę rozwoju Muzeum, działów i oddziałów. I tak, kolejno kierował pracami działów: Ikonografii Krakowa, Historii Władz Miejskich, Historii Drukarstwa i Introligatorstwa, Organizacji Wystaw i Wydawnictw, Dokumentacji Fotograficznej. Wiele czasu, zwłaszcza w pierwszych latach pracy, poświęcił popularyzacji zbiorów Muzeum oraz historii Krakowa. Wygłosił dziesiątki odczytów na terenie szkół i klubów Krakowa i Nowej Huty, najczęściej na tematy: „Legendy i prawda o pradziejach Krakowa", „Życie żaków w wiekach średnich", „Początki szkolnictwa i założenie Uniwersytetu w Krakowie", „Niemiecki i polski Kraków – bunt wójta Alberta", „Jak płynęła Wisła pod Krakowem", „Początki opieki społecznej w średniowiecznym Krakowie".

W czasie swojej długoletniej pracy w Muzeum był kuratorem i organizatorem wielu wystaw krajowych i zagranicznych, do których opracowywał scenariusze, foldery i katalogi. Był współscenarzystą ekspozycji stałych *Dzieje i kultura Krakowa*, prezentowanych w kamienicy Krauzowskiej przy ulicy św. Jana 12 – pierwszej w 1955 roku i drugiej w 1968 roku. Inną ważną pozycją w Jego dorobku wystawienniczym było przygotowanie scenariusza ekspozycji poświęconej historii ratusza krakowskiego. Ekspozycję tę pokazano w Wieży Ratuszowej, gdy ta po długoletnim remoncie i konserwacji została udostępniona publiczności w 1967 roku.

Był Jerzy Waszkiewicz autorem szeregu artykułów, opracowań naukowych i popularnonaukowych, z których do najważniejszych należą: *Dawny szpital scholarów w Krakowie. Studium architektoniczne* (Kraków 1959, współautorki Celina Bąk, Halina Sitko), rozdział *Kronika Krakowa za lata 1959–1960* w *Kronice miasta Krakowa 1959–1960* (Kraków 1962), katalog wystawy *Widoki Krakowa* (Kraków 1964, współautorka Jadwiga Klepacka), *Zarys historii*

władz miejskich i ratusza w Krakowie (Kraków 1970), ponadto opracował kilka biogramów krakowskich mieszczan zamieszczonych w *Polskim słowniku biograficznym*. Jako stypendysta Ministerstwa Kultury wyjeżdżał do Austrii i Belgii w celu poznania metod pracy tamtejszych muzeów. Nie stronił od działalności społecznej i politycznej, przez kilka kadencji wybierany był na przewodniczącego Rady Miejscowej (Rady Zakładowej) Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki. Był czynnym członkiem Stronnictwa Demokratycznego.

Ta Jego wielopłaszczyznowa aktywność zwróciła na Niego uwagę ówczesnych władz. Zaowocowało to propozycją wojewody tarnobrzeskiego, Władysława Bobka, objęcia kierownictwa Muzeum w Sandomierzu. Placówka ta stanęła przed wieloma problemami organizacyjnymi wynikającymi z nadanego jej zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego z 3 lutego 1976 roku statusu Muzeum Okręgowego. To nowe zadanie podjął Jerzy Waszkiewicz 15 marca 1978 roku. W ten sposób zaczął się drugi, niezwykle ważny etap w Jego życiu zawodowym, który trwał 17 lat, do roku 1995, kiedy przeszedł na zasłużoną emeryturę. Jak wspominają Jego byli współpracownicy, był to okres szczególnie udany dla kierowanej przez Niego placówki. Rozpoczął się dynamiczny rozwój Muzeum. Powstały nowe działy: Archeologii, Etnografii, Historii, Sztuki, Naukowo-Oświatowy, oraz oddziały: Oddział Literatury im. Jarosława Iwaszkiewicza, Muzeum Czynu Zbrojnego w Janowie Lubelskim. Systematycznie powiększały się zbiory, rozwijała kadra merytoryczna. Powiększa się baza lokalowa, stwarzając możliwość prezentacji większych i ciekawszych wystaw stałych i czasowych. Najważniejszym osiągnięciem było pozyskanie sandomierskiego zamku jako docelowej siedziby Muzeum. Uroczyste przekazanie specjalną uchwałą Rady Miasta Sandomierza nastąpiło 25 czerwca 1985 roku. Wystawom czasowym towarzyszyły – coraz częściej stojące na wysokim poziomie – foldery i katalogi. Wydawnictwa muzealne były Jego dumą i troską. Szczególnie ważne dla Niego było wydanie w 1992 roku pierwszego numeru „Pamiętnika Sandomierskiego", nawiązującego do wydawanego od 1829 roku w Warszawie czasopisma pod tym samym tytułem. Cel, jaki temu towarzyszył, był ten sam, co jego poprzednika sprzed 163 lat: „Życzeniem jest wydawcy, aby Pamiętnik Sandomierski nie innem był dziełem jak zbiorem materiałów do dziejów i literatury naszej służącym. Będą nadto umieszczane śpiewy i ważne zwyczaje i obyczaje ludu wiejskiego". Sukcesy Muzeum Okręgowego sprawiły, że traktowane było jako jedna z wizytówek nowo powstałego województwa tarnobrzeskiego. Zadanie to Muzeum wypełniało z dużym powodzeniem. To jedna z wielu zasług dyrektora Jerzego Waszkiewicza i kierowanego przez Niego zespołu.

Żegnamy dziś dyrektora Jerzego Waszkiewicza, przekonani, że Jego dokonania pozostaną na zawsze w pamięci, że stanowić będą trwały ślad Jego życia, wypełnionego pracą dla dobra kultury polskiej. Nam zaś towarzyszyć będzie myśl, że z Jego odejściem utraciliśmy wypróbowanego kolegę i przyjaciela.